

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

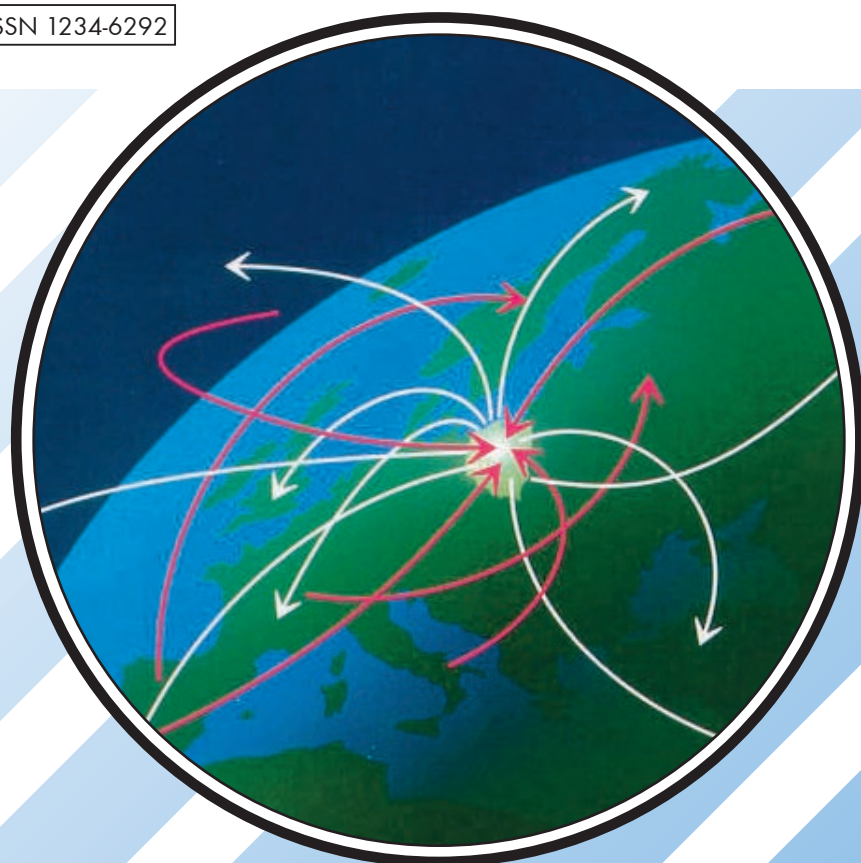
NR
35

HANDEL ZAGRANICZNY PRODUKTAMI ROLNO-SPOŻYWCZYMI

stan i perspektywy

ISSN 1234-6292

ANALIZY
RYNKOWE

MARZEC 2012

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne – *T. Chrościcki*
 - II. Ogólna ocena handlu zagranicznego produktami rolno-spożywczymi – *W. Łopaciuk*
 - III. Stan i perspektywy handlu zagranicznego wybranymi produktami rolno-spożywczymi
 1. Zboża – *W. Łopaciuk*
 2. Produkty upraw oleistych – *M. Krzemiński*
 3. Cukier i przetwory – *P. Szajner*
 4. Ziemniaki i przetwory – *W. Dzwonkowski*
 5. Owoce i przetwory – *A. Bugała*
 6. Warzywa i przetwory – *A. Bugała*
 7. Mleko i przetwory – *P. Szajner*
 8. Drób – *D. Rycombel*
 9. Żywiec i mięso wołowe – *D. Rycombel*
 10. Wieprzowina – *D. Rycombel*
 11. Żywiec i mięso baranie – *D. Zawadzka*
 12. Żywiec i mięso końskie – *D. Zawadzka*
 13. Ryby i przetwory – *K. Hryszko*
 14. Wyroby alkoholowe – *M. Krzemiński*
 15. Wody i napoje orzeźwiające – *A. Zalewski*
 16. Tytoń i wyroby tytoniowe – *A. Zalewski*
- Aneks

Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych prosimy o podanie źródła.

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa

Kierownik Zakładu – dr hab. Jadwiga Seremak-Bulge, prof. nadzw. IERiGŻ-PIB, tel.: (22) 505-46-66

AUTORZY:

mgr inż. Wiesław Łopaciuk

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (22) 505-45-51

mgr Anna Bugała

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (22) 505-44-41

mgr Wiesław Dzwonkowski

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (22) 505-46-16

mgr inż. Krzysztof Hryszko

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (22) 505-47-18

mgr Marcin Krzemiński

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (22) 505-46-32

mgr inż. Danuta Rycombel

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (22) 505-46-57

dr inż. Piotr Szajner

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (22) 505-47-19

mgr Danuta Zawadzka

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (22) 505-44-48

mgr inż. Arkadiusz Zalewski

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (22) 505-47-02

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 27.03.2012 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Tadeusz Chrościcki, Bogumiła Kasperowicz, Jan Małkowski, Jadwiga Seremak-Bulge, Iwona Szczepaniak,
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący), Marzena Trajer, Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie we wrześniu 2012 r.

W 2011 r., pod wpływem kryzysu gospodarczego, zmniejszyła się dynamika obrotów polskiego handlu zagranicznego wyrażonych w euro. Obroty wyrażone krajowej walucie zwiększyły się w nieco większym stopniu niż w poprzednim roku. Wpływy z eksportu wyniosły 135,8 mld EUR, a wydatki na import 150,5 mld EUR. W porównaniu z 2010 r., eksport zwiększył się o 12,8%, a import o 12,1%. Deficyt zwiększył się do 14,7 mld EUR wobec 13,8 mld EUR w 2010 r.

Trudna sytuacja gospodarcza na świecie spowodowała również zmniejszenie dynamiki obrotów handlu zagranicznego produktami rolno-spożywczymi. Duży wpływ na handel tymi produktami miał wzrost cen produktów rolnych, dzięki czemu na wielu rynkach, pomimo spadku wolumenu, wartość obrotów wzrosła. Ważnymi czynnikami warunkującymi rozwój handlu zagranicznego były także deprecjacja złotego w stosunku do euro w drugiej połowie 2011 r. oraz niezbyt korzystne relacje popytu i podaży na krajowym rynku.

W porównaniu z 2010 r., wartość eksportu polskiego kompleksu rolno-spożywczego w 2011 r. zwiększyła się o 11,8% do 15,10 mld EUR, a importu o 14,3% do 12,48 mld EUR. W rezultacie nadwyżka wzrosła do 2,61 mld EUR wobec 2,59 mld EUR w poprzednim roku. Na poprawie wyników zaważyła szczególnie druga połowa 2011 r., kiedy znacznie zmalała dynamika importu.

Udział eksportu rolno-spożywczego w polskim eksporcie nieznacznie zmniejszył się do 11,1% wobec 11,2% w 2010 r., a udział importu pozostał bez zmian (8,2%). Kompleks rolno-spożywczy nadal ma więc duże znaczenie w bilansie handlowym i płatniczym Polski, tym bardziej że generowana tu nadwyżka znacznie obniża deficyt w handlu ogółem. Ponadto wymiana handlowa ma korzystny wpływ na koniunkturę w rolnictwie i przemyśle spożywczym, ponieważ stosunkowo duża część produkcji jest kierowana na eksport (około 27%). W 2011 r. wskaźnik pokrycia war-

tości importu eksportem w obrotach produktami rolno-spożywczymi nieznacznie zmniejszył się (121 wobec 124%), ale nadal był znacznie wyższy niż w handlu ogółem (90%).

W 2011 r. ponownie nasilił się proces dywersyfikacji rynków zaopatrzenia i zbytu. W eksporcie wzrosło znaczenie krajów rozwijających oraz rynków wschodnich (kraje WNP). Podobnie w imporcie, gdzie maleje również rola krajów rozwiniętych gospodarczo, z wyjątkiem krajów UE i rośnie znaczenie krajów rozwijających się. Z jednej strony poszukiwane są nowe rynki zbytu, z większymi możliwościami ekspansji, a z drugiej, tańsze rynki zaopatrzenia.

W 2011 r., w przeciwieństwie do poprzedniego roku, pogorszyły się, ale tylko nieznacznie, salda z ugrupowaniami liczącymi się w polskim handlu zagranicznym produktami rolno-spożywczymi – UE i WNP. O poprawie salda ogólnego zdecydowały zatem lepsze wyniki handlu z innymi ugrupowaniami.

Produkty przemysłu spożywczego nadal dominują w strukturze handlu zagranicznego produktami rolno-spożywczymi (w ujęciu wartościowym). W 2011 r. ich znaczenie w eksporcie i imporcie nieznacznie wzrosło. Wpływy z ich eksportu wzrosły o 16,0% do 12,86 mld EUR i stanowiły 85,0% wartości całego eksportu. Wydatki na import tych towarów zwiększyły się o 17,5% i wyniosły 8,71 mld EUR, co stanowiło 69,8% całego importu rolno spożywczego. Natomiast znacznie pogorszyły się wyniki handlu produktami rolnictwa. Ich eksport zwiększył się tylko minimalnie (2,08 wobec 2,00 mld EUR), a import o 14,8% do 3,55 mld EUR. W wyniku tego deficyt obrotów produktami rolnictwa zwiększył się z 1,08 do 1,47 mld EUR. W 2011 r. zwiększył się eksport zarówno produktów zwierzęcych, jak i roślinnych, ale jego dynamika była znacznie niższa. Podobnie było w imporcie, ale tu znacznie silniejszy był wzrost wartości przywozu produktów roślinnych, co po części, wynikało z wysokich cen transakcyjnych.

Na rozwój sytuacji w polskim handlu zagranicznym w 2012 r., podobnie jak przed rokiem, decydujący wpływ będzie miała sytuacja ekonomiczna w UE. Proces wychodzenia z kryzysu jest jednak powolny i w związku z tym tempo wzrostu popytu jest nadal stosunkowo niskie. Pojawiają się także nowe problemy z niektórymi gospodarkami strefy euro, co nie wpłynie korzystnie na kondycję całej UE. Oprócz tego, utrzymujące się, pomimo pewnego spadku, relatywnie wysokie ceny żywności na światowych rynkach, dodatkowo spowalniają proces odbudowy popytu. Duży wpływ na sytuację w handlu mają także kurs wymiany złotego w stosunku do euro i dolara USA, a także stosunkowo wysokie koszty transportu.

W 2012 r. zwiększy się eksport mięsa i przetworów mięsnych, a eksport żywych zwierząt, produktów mleczarskich oraz ryb i owoców morza się zmniejszy. Wzrośnie eksport większości produktów roślinnych, z wyjątkiem cukru, ziemniaków i zbóż (niewielki spadek).

Po stronie importu przewiduje się niewielki spadek obrotów w ujęciu wartościowym, co po części będzie wynikało z niższych cen transakcyjnych. Zmniejszy się import przede wszystkim produktów roślinnych, w tym głównie olejowych i ich pochodnych, ziemniaków i przetworów ziemniaczanych i produktów ogrodnictwa. Zwiększy się import alkoholi, kawy, herbaty i kakao oraz wód i napojów orzeźwiających. Spośród produktów zwierzęcych zmaleje import produktów mleczarskich, ryb i owoców morza, a wzrośnie żywych zwierząt (głównie trzody chlewnej) oraz mięsa i przetworów mięsnych.

Przewiduje się, że wpływy z eksportu produktów rolno-spożywczych w 2012 r. mogą osiągnąć około 15,5 mld EUR i być o ponad 2% wyższe niż w 2011 r. Wydatki na import zmniejszą się o niespełna 2% do 12,2 mld EUR. Dzięki temu do 3,2 mld EUR zwiększy się saldo obrotów (2,6 mld EUR w 2011 r.).

SUMMARY

In 2011, under the conditions of the economic crisis, we observed a slowdown in the dynamics of Polish foreign trade turnover in EUR. Turnover in domestic currency increased a little more than in the previous year. Revenues on exports amounted to EUR 135.8 billion and expenditures on imports EUR 150.5 billion. Compared to 2010, exports increased by 12.8% and imports by 12.1%. The deficit grew to EUR 14.7 billion compared to EUR 13.8 billion in 2010.

The difficult global economic situation also resulted in the reduction in the dynamics of agri-food products foreign-trade. The trade in these products was also influenced by the growth in the prices of agricultural products, thanks to which the value of turnover increased, despite the volume reduction. Other important factors having their impact on foreign trade development were the depreciation of the Polish zloty compared to the Euro in the second half of 2011 and the quite unfavourable supply-demand situation on the domestic market.

In comparison to 2010, the value of Polish agri-food exports in 2011 grew by 11.8% to EUR 15.10 billion, whilst the value of Polish imports by 14.3% to EUR 12.48 billion. As a result, the surplus slightly increased to EUR 2.61 billion compared to EUR 2.59 billion in the previous year. Considering these results, more significant was the second half of 2011, when the dynamics of imports considerably decreased.

The share of agri-food exports in total Polish exports decreased by 11.1% compared to 11.2% in 2010, while the share of imports remained at the same level (8.2%). Thus the agri-food sector still has a major role in the Polish trade balance and the balance of payments, even more so as the surplus generated by this sector considerably reduces the total trade deficit. Furthermore, agri-food trade has positive impact on the agricultural and food industry cycle, as a relatively large proportion of the production is directed to exports (about 27%). In 2011 the rate of coverage of imports

by the value of exports in agri-food product trade slightly decreased (121% compared to 124%), but was still much higher than the rate in the total trade (90%).

In 2011 the process of supply and sales diversification was again intensified. As regards exports, we have observed a growth of the importance of the developing countries and eastern markets (the CIS countries). A similar situation relates to imports, where the involvement of developed countries was diminished, except for the EU countries, whilst the significance of developing countries becomes more and more visible. On one hand, there is a growing need for new-outlet markets with better expansion potential, while on the other hand cheaper-supply markets are being sought.

In 2011, as opposed to the previous year, the balance with leading groupings in Polish foreign agri-food product trade – EU, CIS – deteriorated, though only slightly. The improvement in the total balance was thus an outcome of better results in trade with other groupings.

Food industry products still prevail in the make-up of agri-food products foreign trade (in value terms). In 2011 their significance in imports slightly increased. Revenues from their exports grew by 16.0% to EUR 12.86 billion and constituted 85.0% of total exports value. Expenditures on the imports of these products increased by 17.5% and amounted to EUR 8.71 billion, which made up 69.8% of total agri-food imports. Concurrently, the results of agricultural product trade considerably declined. Their exports increased only minimally (EUR 2.08 billion compared to EUR 2.00 billion), whilst their imports by 14.8% to EUR 3.55 billion. As a result, the deficit in agricultural products trade increased from EUR 1.08 billion to EUR 1.47 billion. In 2011 the exports of both animal and plant products increased, but their dynamics were much lower. A similar situation concerned imports, although in this case the growth in plant products imports

value was much higher, which was partially a result of high transaction prices.

The course of events in Polish foreign trade, similarly to the previous year, will be mainly influenced by the EU economic situation. However, the process of recovering from the crisis is proceeding slowly, so the demand growth rate is still relatively low. We also observe the emergence of other problems concerning some economies in the Euro area, which will have negative impact on the condition of the whole EU. Apart from this, despite a slight decrease, the long-lasting, relatively high, prices of food on global markets additionally slow down the process of demand recovery. Another factor with a strong impact on the trade situation is the exchange rate of the PLN compared to the EUR, as well as to the US dollar, and high transportation costs.

In 2012 we will observe growth in meat and meat preserve products exports, whilst the exports of livestock, dairy products, fish and seafood will decrease. Growth will be recorded in the exports of most plant products, except sugar, potatoes and grain (a slight reduction).

As regards imports, a slight fall in value turnover is expected, which will be partially caused by lower transaction prices. The imports of plant products will decrease, including mainly oil and oil derivatives, potatoes, and potato preserves, as well as horticulture products. The imports of alcohol, coffee, tea, cocoa, water and refreshing beverages will increase. As regards the imports of animal products, we will observe a decrease for dairy products, fish and seafood, and an increase for livestock (mainly pigs) and meat and meat preserves.

It is expected that the revenue on exports of agri-food products in 2012 might reach ca. EUR 15.5 billion and exceed that of 2011 by over 2%. Expenditures on imports might decrease by almost 2% to EUR 12.2 billion. As a result, the turnover balance will increase to EUR 3.2 billion (EUR 2.6 billion in 2011).

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukąą się:

1. Rynek pasz (31) • kwiecień 2012,
2. Rynek mleka (42) • kwiecień 2012,
3. Rynek ryb (17) • kwiecień 2012,
4. Rynek zbóó (42) • maj 2012,
5. Rynek drobiu i jaj (41) • maj 2012,
6. Rynek mięsa (42) • maj 2012,
7. Rynek rzepaku (41) • czerwiec 2012,
8. Rynek cukru (39) • czerwiec 2012,
9. Rynek owoców i warzyw (40) • czerwiec 2012,
10. Handel zagraniczny produktami rolno-spoóywczymi (36) • wrzesień 2012,
11. Rynek mleka (43) • wrzesień 2012,
12. Rynek pasz (32) • wrzesień 2012,
13. Rynek ziemniaka (39) • październik 2012,
14. Rynek zbóó (43) • październik 2012.

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wierne odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdą Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług introligatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2012 roku wynosi 42 zł.

Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel.: (22) 505-46-85, faks: 505-46-36
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>